

AKTIN NÖVÜ	Qanunlar
QƏBUL EDİLDİYİ TARİX	21.10.1997
QEYDİYYAT NÖMRƏSİ	384-IQ
ADI	Konstitusiya Məhkəməsi haqqında
RƏSMİ DƏRC EDİLDİYİ MƏNBƏ	Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu (Dərc olunma tarixi: 31-01-1998, Nəşr nömrəsi: 01, Maddə nömrəsi: 19)
QÜVVƏYƏ MİNMƏ TARİXİ	
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VAHİD HÜQUQI TƏSNİFATI ÜZRƏ İNDEKS KODU	380.000.000
HÜQUQİ AKTLARIN DÖVLƏT REYESTRİNİN QEYDİYYAT NÖMRƏSİ	
HÜQUQİ AKTIN HÜQUQİ AKTLARIN DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL EDİLDİYİ TARİX	01.07.2011

Konstitusiya Məhkəməsi haqqında ^[1]

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Birinci fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. — Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin təyinatı

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsi (bundan sonra “Konstitusiya Məhkəməsi” adlanacaq) Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə onun səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlərə dair ali konstitusiya mühakiməsi orqanıdır.

Maddə 2. Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyətinin hüquqi əsasları

Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyətinin hüquqi əsasları Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və bu Qanun təşkil edir.

Maddə 3. Konstitusiya Məhkəməsinin əsas məqsəd və vəzifələri

Konstitusiya Məhkəməsinin əsas məqsədi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının aliliyini təmin etməkdir.

Konstitusiya Məhkəməsinin əsas vəzifələri Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin üçüncü hissəsində nəzərdə tutulmuş məsələləri həll etməkdən, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin dördüncü hissəsində göstərilmiş orqanların sorğusu əsasında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasını və qanunlarını şərh etməkdən və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə nəzərdə tutulmuş başqa səlahiyyətləri həyata keçirməkdən ibarətdir.

Maddə 4. İnsan hüquqlarının və azadlıqlarının Konstitusiya Məhkəməsində müdafiəsi

Konstitusiya Məhkəməsi öz fəaliyyətində insan hüquqlarını və azadlıqlarını müdafiə etməlidir.

Şəxsin hüquqları və azadlıqları qüvvədə olan normativ aktlarla pozulduqda o, müvafiq məhkəmələrin vasitəsi ilə Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə müraciət edərək məsələnin Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu vermək yolu ilə göndərilməsini xahiş edə bilər. Bu hüququn təmin olunması qaydası “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə, Azərbaycan Respublikasının mülki-prosesual və cinayət-prosesual qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

Maddə 5. Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyətinin əsas prinsipləri

Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının aliliyi, ədalət, müstəqillik, kollegiallıq və açıqlıq prinsipləri əsasında qurulur.

Maddə 6. Konstitusiya Məhkəməsinin müstəqilliyinin əsasları

Konstitusiya Məhkəməsi müstəqil dövlət orqanıdır və təşkili, maliyyə, habelə hər hansı başqa cəhətdən qanunvericilik, icra və digər məhkəmə hakimiyyəti orqanlarından, yerli özünüidarə orqanlarından, siyasi partiyalardan, ictimai birliklərdən, həmkarlar ittifaqlarından, onların vəzifəli şəxslərindən, həmçinin hüquqi və fiziki şəxslərdən asılı deyildir.

Hər hansı bir şəxs tərəfindən, hər hansı bir səbəbdən, bilavasitə, yaxud dolayı yol ilə konstitusiya icraatına məhdudiyət qoyulması, təsir, hədə və müdaxilə edilməsi, habelə məhkəməyə hörmətsizlik göstərilməsi yolverilməzdir və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq surətdə məsuliyyətə səbəb olur. ^[2]

İkinci fəsil

KONSTITUSIYA MƏHKƏMƏSİNİN TƏŞKİLİNİN VƏ FƏALİYYƏTİNİN ƏSASLARI

Maddə 7. Konstitusiya Məhkəməsinin tərkibi, təşkili və səlahiyyətləri

Konstitusiya Məhkəməsinin tərkibi, təşkili və səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 86-cı, 88-ci, 95-ci, 104-cü, 107-ci, 109-cu, 125-ci, 130-cu, 153-cü, 154-cü maddələri ilə tənzimlənir.

Maddə 8. Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin andı

Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi təyin edildiyi gün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin iclasında belə bir and içir:

“Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi səlahiyyətlərini şərəf və ləyaqətlə yerinə yetirəcəyimə, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasını qoruyacağıma, baxdığım məsələləri hüquq və ədalət əsasında həll edəcəyimə and içirəm”.

Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin səlahiyyətləri and içdiyi vaxtdan başlanır.

Maddə 9. Konstitusiya Məhkəməsinin hakimliyinə namizədlərə aid tələblər

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 126-cı maddəsinin I hissəsinə görə yaşı 30-dan aşağı olmayan, seçkilərdə iştirak etmək hüququna malik olan, ali hüquq təhsili və hüquqşünas ixtisası üzrə 5 ildən artıq işləyən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi ola bilər.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 126-cı maddəsinin II hissəsinə görə Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri heç bir başqa seçkili və təyinatlı vəzifə tuta bilməzlər, elmi, pedaqoji və yaradıcılıq fəaliyyətindən başqa heç bir sahibkarlıq, kommersiya və digər ödənişli fəaliyyətlə məşğul ola bilməzlər, siyasi fəaliyyətlə məşğul ola bilməz və siyasi partiyalara üzv ola bilməzlər, vəzifə maaşından, habelə elmi, pedaqoji və yaradıcılıq fəaliyyətinə görə aldığı vəsaitdən başqa məvacib ala bilməzlər.

Maddə 10. Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin səlahiyyət müddəti

Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri 10 il müddətinə təyin edirlər.

Səlahiyyət müddəti qurtarıqdan sonra Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi yenidən həmin vəzifəyə yalnız bir dəfə təyin edilə bilər.

Maddə 11. Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin müstəqilliyi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 127-ci maddəsinin I hissəsinə görə Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri öz səlahiyyətlərini həyata keçirərkən müstəqildirlər, yalnız Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və bu Qanuna tabedirlər və səlahiyyətləri müddətində dəyişilməzdir.

Hakimlər öz razılığı olmadan başqa vəzifəyə dəyişdirilə bilməz. Bu Qanunun 19-cu maddəsində nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla Konstitusiya Məhkəməsinin hakimlərinin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməz ^[3]

Maddə 12. Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin toxunulmazlığı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 128-ci maddəsinin I–III hissələrinə görə Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri toxunulmazdır.

Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilməz, tutula və ya həbs edilə bilməz, onun barəsində məhkəmə qaydasında inzibati tənbeh tədbirləri tətbiq edilə bilməz, axtarısa və götürülməyə məruz qala bilməz, şəxsi müayinə edilə bilməz. Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin toxunulmazlığı həmçinin onun mənzilinə, xidməti otağına, nəqliyyat və rabitə vasitələrinə, poçt-teleqraf yazışmalarına, şəxsi əmlakına və sənədlərinə də şamil olunur.

Cinayət və ya inzibati hüquq pozuntusu törətməkdə şübhə edilən şəxs qismində tutulmuş Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi şəxsiyyəti müəyyənləşdirildəndən sonra dərhal azad edilməlidir. Belə olduqda Konstitusiya Məhkəməsinin hakimini tutan orqan bu barədə dərhal Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroruna xəbər verməlidir. Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru cinayət və ya inzibati hüquq pozuntusu törətməkdə şübhə edilən şəxs qismində tutulmuş Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin tutulmasının qanuniliyini yoxlamalıdır.

Hərəkətlərində cinayət əməlinin əlamətləri olan Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 128-ci maddəsinin IV və V hissələrində nəzərdə tutulmuş qaydada vəzifədən kənarlaşdırıla bilər.

Vəzifədən kənarlaşdırılmış Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi yalnız Konstitusiya Məhkəməsinin hakiminə müəyyən edilmiş vəzifə maaşı alır.

Vəzifədən kənarlaşdırılmış Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi yalnız Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun qərarına əsasən cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna, cəza da həbsə alma bilər.

Vəzifədən kənarlaşdırılmış Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi barədə bəraət hökmü çıxarıldıqda, habelə ibtidai istintaqda işin icraatına bəraətverici əsaslarla (cinayət hadisəsinin olmadığına, cinayət tərkibinin olmadığına, cinayətdə təqsiri sübuta yetirilmədiyinə görə) xitam verildikdə onun səlahiyyətləri bərpa olunur. Başqa hallarda Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi barədə ibtidai istintaqda işin icraatına xitam verilməz.

Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi Konstitusiya Məhkəməsindəki fəaliyyətinə, səsverməyə, söylədiyi fikrə görə hüquqi məsuliyyətə cəlb oluna bilməz, ondan bu hallarla əlaqədar izahat, ifadə tələb edilə bilməz.

Maddə 12-1. Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin təhlükəsizliyi

Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədi ilə onlara Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada xidməti silah verilməlidir. Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin öz səlahiyyətlərini icra etdikləri bütün müddət ərzində qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada və hallarda xidməti silah saxlamaq, gözdirmək və təyinatı üzrə istifadə etmək hüququ vardır, zəruri hallarda onların təhlükəsizliyi təmin edilir ^[4]

Maddə 13. Konstitusiya Məhkəməsi sədrinin və sədr müavininin təyin edilməsi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 10-cu bəndinə, 109-cu maddəsinin 9-cu bəndinə, 130-cu maddəsinin II hissəsinə görə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqdimatına əsasən Konstitusiya Məhkəməsinin hakimlərini təyin etdikdən sonra Konstitusiya Məhkəməsi sədrinin və sədr müavininin təyin edilməsi məsələsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndinə uyğun həll edilir.

Konstitusiya Məhkəməsinin sədri, sədr müavini yalnız öz xahişinə görə vəzifədən azad edilirlər. Bu halda onlar Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi vəzifəsində qalırlar.

Maddə 14. Konstitusiya Məhkəməsinin hakimlərinin hüquqları

Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin aşağıdakı hüquqları vardır:

Konstitusiya Məhkəməsinin bütün iclaslarında iştirak etmək;

Konstitusiya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid məsələlər üzrə qərarlar qəbul edilərkən səsvermədə iştirak etmək;

Konstitusiya Məhkəməsində məsələlərə baxılarkən işdə iştirak edən tərəflərə və maraqlı subyektlərə suallar vermək;

Konstitusiya Məhkəməsində baxılmağa hazırlanan məsələ barəsində hər hansı sənədi və başqa məlumatı qanunvericilik, icra və digər məhkəmə hakimiyyəti orqanlarından, yerli özünüidarə orqanlarından, siyasi partiyalardan, ictimai birliklərdən, həmkarlar ittifaqlarından, onların vəzifəli şəxslərindən, həmçinin hüquqi və fiziki şəxslərdən tələb etmək, habelə vəzifəli şəxslərin bu işə dair izahatlarını dinləmək;

Konstitusiya Məhkəməsinin qərarı ilə razı olmadıqda xüsusi rəy vermək;

bu Qanunda nəzərdə tutulmuş digər hüquqları həyata keçirmək.

Maddə 15. Konstitusiya Məhkəməsinin hakimlərinin vəzifələri

Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri:

öz fəaliyyətlərində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını rəhbər tutmalı və onun aliliyini təmin etməli;

Konstitusiya Məhkəməsində məsələlərə baxılarkən işlərə hüquq və ədalət əsasında obyektiv və qərəzsiz yanaşmalı;

Konstitusiya Məhkəməsinin iclaslarını üzürsüz səbəbdən buraxmamalı;

Konstitusiya Məhkəməsində baxılan məsələlər üzrə səsvermədə iştirak etməli;

Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin yüksək adına xələf gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməməli;

Konstitusiya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid məsələlərin hazırlanması və baxılması ilə əlaqədar Konstitusiya Məhkəməsi sədrinin və sədr müavininin tapşırıqlarını yerinə yetirməli;

bu Qanunun 9-cu maddəsinin ikinci hissəsində nəzərdə tutulmuş tələbləri pozmamalı;

Konstitusiya Məhkəməsində baxılan məsələ haqqında qərar qəbul ediləndə məsələnin mahiyyətinə dair fikir söyləməməlidirlər.

Maddə 16. Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri

Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri:
qanunvericilik, icra və başqa məhkəmə hakimiyyəti orqanları ilə, yerli özünüidarə orqanları ilə, siyasi partiyalarla, ictimai birliklərlə, həmkarlar ittifaqı təşkilatları ilə xarici dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlarla, kütləvi informasiya vasitələri ilə, onların vəzifəli şəxsləri ilə, habelə digər hüquqi və fiziki şəxslərlə münasibətlərdə Konstitusiyaya Məhkəməsinin təmsil edir;
Konstitusiyaya Məhkəməsinin işini təşkil edir;
Konstitusiyaya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid məsələləri baxılmaq üçün Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclaslarına çıxarır;
Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclaslarını çağırır və iclaslara sədrlik edir;
Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədr müavininin həll etdiyi məsələlərin dairəsini müəyyənləşdirir;
Konstitusiyaya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid məsələlərin hazırlanması və baxılması ilə əlaqədar Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimlərinə tapşırıqlar verir;
Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında və bu Qanunda nəzərdə tutulmamış sorğuları və başqa müraciətləri geri qaytarır;
Konstitusiyaya Məhkəməsinin saxlanması və fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitə dair sərəncam verir;
Konstitusiyaya Məhkəməsinin aparatına rəhbərlik edir;
bu Qanunda nəzərdə tutulmuş başqa səlahiyyətləri həyata keçirir;
Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakiminə mənsub olan bütün hüquqlara malikdir və bütün vəzifələri daşıyır.

Maddə 17. Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin müavini

Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin müavini Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin müəyyənləşdirdiyi məsələləri həll edir;
Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin tapşırığı ilə onun ayrı-ayrı funksiyalarını yerinə yetirir və Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri olmadıqda, yaxud öz vəzifələrini həyata keçirə bilmədikdə onu əvəz edir.
Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin müavini Konstitusiyaya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid məsələlərin hazırlanması və baxılması ilə əlaqədar Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin tapşırıqlarını yerinə yetirməlidir.

Maddə 18. Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimlərinin hüquq bərabərliyi

Konstitusiyaya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid bütün məsələlərin həllində Konstitusiyaya Məhkəməsi hakimlərinin, o cümlədən Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin və onun müavininin hüquqları bərabərdir.

Maddə 19. Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakiminin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakiminin səlahiyyətlərinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:

- 1) vəfat etdikdə;
- 2) vəzifədən könüllü çıxmaq barədə yazılı ərizə verdikdə;
- 3) Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığından çıxdıqda, başqa dövlətin vətəndaşlığını qəbul etdikdə və ya xarici dövlət qarşısında öhdəlik götürdükdə;
- 4) barəsində məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş ittiham hökmü və ya tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqinə dair məhkəmə qərarı olduqda;
- 5) fəaliyyət qabiliyyətsizliyi və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə təsdiq edildikdə;
- 6) məhkəmənin qərarı ilə ölmüş elan edildikdə və ya itkin düşmüş hesab edildikdə;
- 7) Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 126-cı maddəsinin I hissəsində Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi vəzifəsinə namizədlər üçün tələblərə uyğun olmadığı aşkar edilərək vəzifəyə təyin edilməsi etibarsız sayıldıqda;
- 8) Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 126-cı maddəsinin II hissəsində nəzərdə tutulmuş məhdudiyətləri pozduqda;
- 9) üzürsüz səbəbdən dalbadal üç dəfə və ya il ərzində üzürsüz səbəbdən on dəfə Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclaslarında iştirak etmədikdə;
- 10) Konstitusiyaya Məhkəməsində baxılan məsələyə dair səsvermədə iştirak etməkdən imtina etdikdə;
- 11) dörd aydan az olmayan müddətdə xəstəliyi ilə əlaqədar vəzifəsini yerinə yetirmədikdə və bu barədə Konstitusiyaya Məhkəməsinin təşkil etdiyi xüsusi hakim komissiyasının xəstəliyi təsdiq edən rəyi olduqda.

Bu maddənin birinci hissəsinin 1–6-cı bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi haqqında məsələ birbaşa Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndinə uyğun həll edilir.

Bu maddənin birinci hissəsinin 6–11-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi haqqında məsələnin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndinə uyğun həll edilməsi üçün Konstitusiyaya Məhkəməsi təklif verir.

Ü ç ü n c ü f ə s i l

KONSTITUSIYA MƏHKƏMƏSİNDƏ HƏYATA KEÇİRİLƏN İCRAATIN PRİNSİPLƏRİ

Maddə 20. Qərəzsizlik, ədalət, tərəflərin hüquq bərabərliyi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 127-ci maddəsinin II hissəsinə görə Konstitusiyaya Məhkəməsində həyata keçirilən icraat zamanı hakimlər işlərə qərəzsiz, ədalətlə, tərəflərin hüquq bərabərliyinə, faktlara əsasən və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və bu Qanuna müvafiq baxırlar.

Maddə 21. İcraatın müstəqilliyi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 127-ci maddəsinin III hissəsinə görə hər hansı bir şəxs tərəfindən və hər hansı səbəbdən bilavasitə və ya dolaylı yolla Konstitusiyaya Məhkəməsində həyata keçirilən icraata məhdudiyət qoyulması, qanuna zidd təsir, hədə və müdaxilə edilməsi yolverilməzdir.

Bu cür hərəkətlərə yol verən şəxslər qanunla müəyyən edilmiş qaydada hüquqi məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 22. Açıqlıq prinsipi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 127-ci maddəsinin V hissəsinə görə Konstitusiyaya Məhkəməsində işlərin icraatı açıq

aparılr.

İşə qapalı iclasda baxılmasına yalnız o halda icazə verilir ki, Konstitusiyaya Məhkəməsi açıq icraatın dövlət, peşə və kommertiya sirtinin açılmasına səbəb olacağını güman edir və ya vətəndaşların şəxsi və ya ailə həyatının məxfiliyini qorumaq zərurətinin mövcudluğunu müəyyən edir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin icraatı şifahi aparılır və Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasları stenoqrama alınır.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin açıq iclaslarında Konstitusiyaya Məhkəməsinə akreditə olunmuş kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclası haqqında məlumat iclasa azı beş gün qalmış rəsmi dövlət qəzetində dərc edilir. Təxirəsalınmaz hallarda bu qaydaya riayət etmək mümkün olmayanda Konstitusiyaya Məhkəməsi iclasının keçirilməsi vaxtı haqqında məlumat televiziya və radio ilə elan edilməlidir.

Maddə 23. Çəkişmə prinsipi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 127-ci maddəsinin VII hissəsinə görə Konstitusiyaya icraatı çəkişmə prinsipi əsasında həyata keçirilir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi tərəflərin və maraqlı subyektlərin sübutları və dəlilləri ilə bağlı deyildir və baxılan məsələlərin hərtərəfli, tam və obyektiv araşdırılmasına nail olmalıdır.

Maddə 24. İcraatın aparıldığı dil

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 127-ci maddəsinin X hissəsinə görə Konstitusiyaya Məhkəməsinə həyata keçirilən icraat Azərbaycan Respublikasının dövlət dilində aparılır.

Konstitusiyaya Məhkəməsinə baxılan işin iştirakçısı olan və icraatın aparıldığı dili bilməyən şəxslərə işin bütün materiallarının onları bildiyi dilə tərcüməsi və Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclaslarında ana dilində çıxış etməsi təmin edilir.

Maddə 25. Kollegiallıq prinsipi

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasları kollegial aparılır.

Maddə 26. Konstitusiyaya Məhkəməsinə həyata keçirilən icraatın bilavasitəliyi

Konstitusiyaya Məhkəməsi öz səlahiyyətlərinə aid məsələlərə baxarkən işə dair sənədləri, materialları, sübutları bilavasitə araşdırmaqlı, tərəfləri, maraqlı subyektləri, şahidləri, ekspertləri dinləməli, baxılan sənədləri iclasda elan etməlidir.

Dördüncü fəsil

KONSTITUSIYA MƏHKƏMƏSİNİN İCLASLARI

Maddə 27. Konstitusiyaya Məhkəməsi iclasının səlahiyyətli olması

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclası azı 6 hakim iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

Maddə 28. Konstitusiyaya Məhkəməsi iclasının aparılmasının ümumi qaydaları

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimləri məhkəmə iclas salonuna girərkən məhkəmə iclasının katibi elan edir: "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsi gəlir, xahiş edirəm, ayağa qalxın". Məhkəmə iclas salonunda olanların hamısı ayağa qalxmalı, sonra Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən dövlətçi ilə öz yerlərini tutmalıdırlar.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasını Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən aparır. Sədrlik edən iclası açıq və gündəlikdə duran məsələlər haqqında məlumat verir. İclasın gedişində sədrlik edən fasilə elan edə bilər. İş bir iş günü ərzində başa çatdırmaq mümkün olmadıqda sədrlik edən Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında fasilə elan edir və iclasın yenidən başlanması vaxtı haqqında məlumat verir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi iclasının gündəliyinə daxil olan məsələlər başa çatdıqda Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən iclası bağli elan edir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimləri məhkəmə iclas salonunu tərk edərkən məhkəmə iclas salonunda olanların hamısı ayağa qalxmalıdır.

Maddə 29. Konstitusiyaya Məhkəməsinə verilən sorğuların və müraciətlərin geri götürülməsi

Konstitusiyaya Məhkəməsinə sorğu və ya müraciət vermiş orqanın Konstitusiyaya Məhkəməsinin həmin sorğuya və ya müraciətdə baxılmasına həsr edilmiş iclası başlanana qədər öz sorğusunu və ya müraciətini geri götürmək hüququ vardır.

Maddə 30. Konstitusiyaya Məhkəməsi iclasının təxirə salınması və ya başqa vaxta keçirilməsi

Aşağıdakı hallarda Konstitusiyaya Məhkəməsinin təyin olunmuş iclası təxirə salma və ya başlanmış iclas başqa vaxta keçirilə bilər:

- 1) Konstitusiyaya Məhkəməsinin tərkibində yetərsay olmadıqda;
- 2) Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında iştirak etməli hər hansı tərəf, maraqlı subyekt, şahid, ekspert iclasda iştirak etmədikdə, əgər bu hal işə hərtərəfli, tam və obyektiv baxılmasına mənfi təsir göstərə bilərsə;
- 3) Konstitusiyaya Məhkəməsinin tələb etdiyi sənədlər və materiallar təqdim olunmadıqda və ya vaxtında təqdim olunmadıqda;
- 4) Konstitusiyaya Məhkəməsi tərəflərin və ya maraqlı subyektlərin iclası təxirə salmaq və ya başqa vaxta keçirmək haqqında əsaslandırılmış vəsatətlərini təmin etdikdə;
- 5) Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında baxılan məsələnin hərtərəfli, tam və obyektiv araşdırılmasına maneəçilik törədən başqa hallar olduqda.

Maddə 31. Konstitusiyaya Məhkəməsi iclasının hazırlanması

Konstitusiyaya Məhkəməsinə sorğu gəldikdə və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə Konstitusiyaya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlərin həlli üçün Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimlərindən birini məsələ üzrə məruzəçi təyin edir.

Məruzəçi hakim məsələni hərtərəfli öyrənir və bu Qanunda nəzərdə tutulmuş müddətdə Konstitusiyaya Məhkəməsinin həmin məsələyə dair iclasını hazırlayır: zəruri sənədləri və materialları toplayır; sorğunu tərəflərə, başqa növ sənədi işə maraqlı subyektlərə təqdim edir və məsələyə dair onların fikrini öyrənir; şahidlərin, ekspertlərin, digər şəxslərin iclasa çağırılmasını təşkil

edir; məsələyə hərtərəfli, tam və obyektiv baxılması üçün başqa zəruri tədbirləri görür, məsələ üzrə məruzə hazırlayır. Məruzəçi hakim iclasın hazırlanması ilə əlaqədar bütün tədbirləri Konstitusiyaya Məhkəməsi adından həyata keçirir.

Maddə 32. Konstitusiyaya işinin tərtib edilməsi

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına hazırlıq mərhələsi başa çatdırıldıqdan sonra konstitusiyaya işi tərtib olunur. Konstitusiyaya işinə aşağıdakı sənədlər daxil edilir:

- 1) sorğu, müraciət, ərizə və ya konstitusiyaya işinin başlanmasına səbəb olan başqa sənəd;
- 2) sorğuya, müraciətə, ərizəyə və ya konstitusiyaya işinin başlanmasına səbəb olan başqa sənədə qoşulan materiallar;
- 3) məruzəçi hakimin konstitusiyaya işinə qoşduğu materiallar;
- 4) konstitusiyaya işi üzrə ekspert cəlb edilmisə, onun rəyi;
- 5) tərəflərin və ya maraqlı subyektlərin qoşduğu əlavə materiallar;
- 6) konstitusiyaya işi ilə əlaqədar başqa sənədlər;
- 7) məruzəçi hakimin məruzəsi.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimləri konstitusiyaya işi tərtib edildikdən sonra onunla tanış ola bilərlər.

Maddə 33. Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri, o olmadıqda, yaxud onun tapşırığı ilə Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədrinin müavini, onlar olmadıqda isə Konstitusiyaya Məhkəməsinin yaşca ən böyük hakimi sədrlik edir. Məruzəçi hakim Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edə bilməz.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən:

iclası aparır;

tərəflərin və ya maraqlı subyektlərin öz fikirlərini sərbəst ifadə etməsinə şərait yaradır;

konstitusiyaya işinə hərtərəfli, tam və ya obyektiv baxılmasına imkan yaradır;

şahidlərin və ekspertlərin dinlənməsini təşkil edir;

tərəflərin və ya maraqlı subyektlərin bir-birinə, şahidlərə və ekspertlərə sual verməsinə icazə verir (Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən baxılan konstitusiyaya işinə aid olmayan və ya yönəldici xarakter daşıyan sualların verilməsinə yol verməməlidir);

tərəflərin, maraqlı subyektlərin iclas zamanı verdikləri vəsatətləri Konstitusiyaya Məhkəməsinin müzakirəsinə çıxarır;

tərəflər, maraqlı subyektlər, şahidlər və ekspertlər konstitusiyaya işinin mahiyyəti ilə əlaqəsi olmayan məsələlərdən danışdıqda, onların sözlünü kəsir;

iclas salonunda qaydanın gözlənilməsinə nəzarət edir;

iclas salonunda qaydanı pozan şəxslərin iclas salonundan çıxarılması haqqında sərəncam verir;

müşavirə otağında Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimlərinin səsverməsini təşkil edir;

Konstitusiyaya Məhkəməsinin qəbul etdiyi qərarı elan edir.

Maddə 34. Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin səlahiyyətləri

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi:

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edənə suallar verə bilər;

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edənin icazəsi ilə məruzəçi hakimə, tərəflərə, maraqlı subyektlərə, şahidlərə və ekspertlərə suallar verə bilər;

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında təqdim edilmiş vəsatətlərlə və başqa materiallarla tanış ola bilər;

iclasın aparılmasına dair fikir söyləyə bilər;

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edəndən iclasda qaydanın təmin olunmasını tələb edə bilər.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi müşavirə otağında Konstitusiyaya Məhkəməsinin qəbul ediləcək qərarına dair fikir söyləyə bilər, qərarın lehinə və ya əleyhinə səs verə bilər.

B e ş i n c i f ə s i l

KONSTITUSIYA İCRAATI

Maddə 35. Konstitusiyaya Məhkəməsində həyata keçirilən icraatın üsulları və növləri

Konstitusiyaya Məhkəməsində icraat aşağıdakı iki üsulla həyata keçirilir:

1) konstitusiyaya məhkəmə icraatı;

2) xüsusi konstitusiyaya icraatı.

Konstitusiyaya Məhkəməsində baxılan konstitusiyaya işləri üzrə Konstitusiyaya Məhkəmə icraatı aşağıdakı növlərdə həyata keçirilir:

1) Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1—6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş məsələlərin həlli üçün verilmiş sorğularla əlaqədar işlərin icraatı;

2) siyasi partiyaların və digər ictimai birliklərin ləğv edilməsi barədə sorğularla əlaqədar işlərin icraatı;

3) qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyətlər bölgüsü ilə bağlı mübahisələrlə əlaqədar sorğular üzrə işlərin icraatı.

Konstitusiyaya Məhkəməsində baxılan konstitusiyaya işləri üzrə xüsusi konstitusiyaya icraatının aşağıdakı növləri həyata keçirilir:

1) Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının şərh edilməsi üçün verilən sorğularla əlaqədar işlərin icraatı;

2) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdiyi barədə məlumatı aydınlaşdırmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciəti ilə əlaqədar işlərin icraatı;

3) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin istefə ərizəsinə baxılması ilə əlaqədar işlərin icraatı;

4) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması məsələsi ilə əlaqədar işlərin icraatı;

5) Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatları seçkilərinin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiqi ilə əlaqədar işlərin icraatı;

6) yeni seçilmiş Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin ilk iclasının keçirilməsi vaxtının təyin edilməsi ilə əlaqədar işlərin icraatı;

7) Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və ya Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının mətnində dəyişikliklər edilməsi haqqında təkliflərinə dair Konstitusiyaya Məhkəməsinin rəyinin çıxarılması ilə əlaqədar işlərin icraatı.

Maddə 36. Konstitusiya məhkəmə icraatında tərəflər

Konstitusiya məhkəmə icraatının tərəfləri sorğuverənlər və cavabverənlərdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinə görə konstitusiya məhkəmə icraatında sorğuverənlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi, Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi ola bilərlər.

Vətəndaşların hüquqları qüvvədə olan normativ aktlarla pozulduqda, Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) də Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu ilə müraciət edə bilər. ^[5]

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinə görə konstitusiya məhkəmə icraatında aşağıdakılar cavabverən ola bilərlər:

1) — sorğuverənin fikrinə görə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanlarına, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına uyğun olmayan normativ hüquqi aktı qəbul etmiş orqan;

2) — sorğuverənin fikrinə görə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına uyğun olmayan rəhbər göstərişləri qəbul etmiş Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi;

3) — sorğuverənin fikrinə görə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanlarına, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına (Naxçıvan Muxtar Respublikasında həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasına, qanunlarına və Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına) uyğun olmayan bələdiyyə aktını qəbul etmiş yerli özünüidarə orqanı;

4) — sorğu verənin fikrinə görə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına uyğun olmayan Azərbaycan Respublikasının qüvvəyə minməmiş dövlətlərarası müqaviləsini imzalamış vəzifəli şəxs;

5) — sorğu verənin fikrinə görə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına uyğun olmayan Azərbaycan Respublikasının hökumətlərarası müqaviləsini imzalamış vəzifəli şəxs;

6) — ləğv edilməsi sorğuverən tərəfindən tələb olunan siyasi partiya və ya ictimai birlik;

7) — sorğuverənin səlahiyyətlər bölgüsünün pozulmasında təqsirləndirdiyi qanunvericilik, icra və ya məhkəmə hakimiyyəti orqanı.

Konstitusiya məhkəmə icraatında sorğuverənləri və cavabverənləri onların qanuni nümayəndələri təmsil edə bilərlər.

Maddə 37. Xüsusi konstitusiya icraatında maraqlı subyektlər

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasında nəzərdə tutulmuş hallarla əlaqədar Konstitusiya Məhkəməsinə müraciət etmiş orqanlar və bu cür müraciətlər əsasında mənafələrinə toxunulan orqanlar və şəxslər xüsusi Konstitusiya icraatının maraqlı subyektləridir.

Xüsusi konstitusiya icraatında maraqlı subyektləri onların qanuni nümayəndələri təmsil edə bilərlər.

Maddə 38. Tərəflərin və maraqlı subyektlərin hüquq və vəzifələri

Tərəflərin və maraqlı subyektlərin konstitusiya işinin materialları ilə tanış olmaq, onlardan çıxarışlar etmək, onların surətini çıxarmaq hüququ vardır. Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında konstitusiya işinə baxılarkən tərəflər və maraqlı subyektlər etirazlar verə bilər, sübutlar təqdim edə bilər, sübutların tədqiqində iştirak edə bilər, bir-birinə, şahidlərə və ekspertlərə suallar verə bilər, vəsatət verə bilər, onlara verilən suallara cavab verə bilər, başqa tərəfin vəsatətlərinə, sübutlarına və çıxışlarında söylədikləri fikirlərə etiraz edə bilər, yekun çıxışı edə və ya yekun sözü söyləyə bilərlər.

Tərəflər və maraqlı subyektlər Konstitusiya Məhkəməsinə hörmət etməyə, xüsusi konstitusiya icraatının tələblərini gözləməyə börludurlar. Tərəflər və maraqlı subyektlər Konstitusiya Məhkəməsinə çağırıldıqları vaxtda gəlməli, Konstitusiya Məhkəməsində qəbul edilmiş qaydaya hörmətlə yanaşmalı, Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edənin sərəncamlarını dərhal yerinə yetirməlidirlər.

Maddə 39. Şahid

Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında baxılan konstitusiya işi üzrə hər hansı halı bilən şəxs şahid adlanır. Sorğuverənin, cavabverənin, maraqlı subyektin təklifi ilə və ya Konstitusiya Məhkəməsinin qərarı ilə şahid ifadə vermək üçün Konstitusiya Məhkəməsinə çağırıla bilər. Şahid konstitusiya işi üzrə müəyyən edilməli olan ona məlum hallar haqqında ifadə verməlidir.

Şahid Konstitusiya Məhkəməsinə hörmət etməyə Konstitusiya icraatının tələblərini gözləməyə börludur. Şahid Konstitusiya Məhkəməsinə çağırıldığı vaxtda gəlməli, Konstitusiya Məhkəməsində qəbul edilmiş qaydaya hörmətlə yanaşmalı, Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edənin sərəncamlarını dərhal yerinə yetirməlidir.

Bilərəkdən yalan ifadələr verən və ya ifadə verməkdən imtina edən şahid Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş cinayət məsuliyyəti daşıyır.

Maddə 40. Ekspert

Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında baxılan konstitusiya işi üzrə elmi və ya başqa xüsusi biliyə malik olan şəxsi Konstitusiya Məhkəməsi, məruzəçi-hakim, tərəflər və ya maraqlı subyektlər ekspert kimi dəvət edə bilərlər.

Ekspert ona verilən suallara obyektiv və əsaslandırılmış cavab verməlidir. Ekspert suallara cavab vermək üçün konstitusiya işinin bütün materialları ilə tanış olmaq və zəruri əlavə materiallarla tanış edilmək haqqında vəsatətlə Konstitusiya Məhkəməsinə müraciət edə bilər. Ekspert onda olan materialları verilmiş suallara cavab vermək üçün yetərli saymadıqda, yaxud verilmiş suallara cavab vermək üçün zəruri biliyə malik olmadıqda bu barədə Konstitusiya Məhkəməsinə xəbər verməlidir. Ekspert Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında sədrlik edənin icazəsi ilə ona verilmiş suallara cavab vermək üçün tərəflərə, maraqlı subyektlərə və şahidlərə sual verə bilər.

Ekspert Konstitusiya Məhkəməsinə hörmət etməyə, konstitusiya icraatının tələblərini gözləməyə börludur. Ekspert Konstitusiya Məhkəməsinə çağırıldığı vaxtda gəlməli, Konstitusiya Məhkəməsində qəbul edilmiş qaydaya hörmətlə yanaşmalı, Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edənin sərəncamlarını dərhal yerinə yetirməlidir.

Maddə 41. Konstitusiya Məhkəməsində konstitusiya işinə baxılmasının başlanması

Konstitusiya Məhkəməsində konstitusiya işinə baxılmasının onun iştirakçılarının məhkəməyə gəlməsinin yoxlanılması ilə başlanır.

Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən tərəflərin, maraqlı subyektlərin, şahidlərin, ekspertlərin məhkəməyə gəlməsi

və iştirak etməyənlərin gəlməməsinin səbəbləri haqqında məlumat vermək üçün məhkəmə iclasının katibinə söz verir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən konstitusiyaya işinin adını, habelə Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında iştirak edən tərkibini, məhkəmə iclasının katibini, tərəfləri, maraqlı subyektləri elan edir və lazım gəldikdə tərəflərin, maraqlı subyektlərin səlahiyyətlərini yoxlayır.

Maddə 42. Konstitusiyaya işinə baxılmasında iştirak edən şəxslərə onların hüquq və vəzifələrinin izah edilməsi

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən konstitusiyaya işinə baxılmasında iştirak edən şəxslərin hər birinə onların hüquq və vəzifələrini izah edir.

Maddə 43. Konstitusiyaya işinə baxılmasında iştirak edən şəxslərin Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına gəlməməsinin nəticələri

Konstitusiyaya işinə baxılmasında iştirak edən şəxs Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına gəlmədikdə Konstitusiyaya Məhkəməsi gəlməyən şəxsin iştirakı olmadan işə baxmağın mümkünlüyü haqqında iclasa gələn tərəfin və ya maraqlı subyektin mülahizələrini dinləyir və məhkəmə baxışını davam etdirmək və ya işə baxılmasını başqa vaxta keçirmək haqqında qərar qərarad çıxarır.

Maddə 44. Şahidlərin dinlənilmədək Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclas salonundan çıxarılması

Konstitusiyaya işinə baxılmasında iştirak edən şahidlər dinlənilmədək Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclas salonundan çıxarırlar.

Maddə 45. Məruzəçi-hakimin çıxışı

Konstitusiyaya işinə mahiyyəti üzrə baxılması məruzəçi-hakimin çıxışı ilə başlanır. Məruzəçi-hakim çıxışında baxılan məsələnin mahiyyətini izah edir, konstitusiyaya işinin hallarını təhlil edir, konstitusiyaya işində olan sənədlərin qısa məzmunu və məsələnin hazırlanması üçün görülən tədbirlər haqqında məlumat verir.

Məruzəçi-hakim çıxışında konstitusiyaya işinin müqəddəratı haqqında fikir söyləməməlidir. Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimləri məruzəçi-hakimə suallar verə bilərlər.

Maddə 46. Vəsətətlərin həlli

Konstitusiyaya işinə baxılarkən tərəflər, maraqlı subyektlər və ekspertlər Konstitusiyaya Məhkəməsinə vəsatətlər verə bilərlər.

Yazılı verilmiş vəsatətləri Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən tapşırıqçı ilə məhkəmə iclasının katibi elan edir və konstitusiyaya işinə qoşur.

Vəsətət Konstitusiyaya Məhkəməsinin həmin iclasında Konstitusiyaya Məhkəməsinin qəbul etdiyi qərarlarla təmin və ya rədd olunur.

Maddə 47. Konstitusiyaya Məhkəməsinin yeni sübutlar cəlb etmə hüququ

Konstitusiyaya işinə baxılarkən Konstitusiyaya Məhkəməsi iclasa yeni şahidlərin və ekspertlərin çağırılması və dinlənilməsi, əlavə sənədlərin və materialların cəlb edilməsi haqqında qərar qərarad çıxara bilər.

Maddə 48. Konstitusiyaya məhkəmə icraatı zamanı tərəflərin çıxışı

Konstitusiyaya məhkəmə icraatı zamanı məruzəçi-hakimin çıxışından sonra Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən tərəflərə çıxış üçün söz verir. Birinci sorğuverən çıxış edir, sonra cavabverənə söz verilir.

Tərəfləri bir neçə nümayəndə təmsil edə bilər. Tərəfləri təmsil edən bütün nümayəndələr çıxış edə bilərlər.

Sorğuverən çıxışında məsələnin mahiyyətini izah edir, mövqeyini əsaslandırmaq üçün sübutları təqdim edir.

Cavabverən çıxışında sorğu ilə bağlı öz mövqeyini bildirir, mövqeyini əsaslandırmaq üçün sübutları təqdim edir.

Hər bir tərəfin çıxışından sonra Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən hakimlərə çıxış etmiş tərəfə sual vermək imkanı yaradır. Bundan sonra sual vermək imkanı başqa tərəfə verilir.

Maddə 49. Xüsusi konstitusiyaya icraatı zamanı maraqlı subyektlərin çıxışı

Xüsusi konstitusiyaya icraatı zamanı məruzəçi-hakimin çıxışından sonra Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən maraqlı subyektlərə çıxış üçün söz verir. Birinci Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə Konstitusiyaya Məhkəməsinə müraciət etmək hüququ verilmiş subyektlərin nümayəndələr i çıxış edir, sonra bu cür müraciətlər əsasında mənafələrinə toxunulan orqanların nümayəndələrinə və şəxslərə söz verilir.

Maraqlı subyektləri bir neçə nümayəndə təmsil edə bilər. Maraqlı subyektləri bir neçə nümayəndə təmsil edə bilər. Maraqlı subyektləri təmsil edən bütün nümayəndələr çıxış edə bilərlər.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə Konstitusiyaya Məhkəməsinə müraciət etmək hüququ verilmiş orqanın nümayəndəsi çıxışında müraciətinin səbəblərini izah edir və Konstitusiyaya Məhkəməsindən istədiyi qərar haqqında fikir söyləyir.

Bu cür müraciətlər əsasında mənafələrinə toxunulan orqanların nümayəndələri və ya mənafələrinə toxunulan şəxslərin özləri, yaxud nümayəndələri xüsusi konstitusiyaya icraatında iştirak etdikdə öz çıxışlarında müraciətlə bağlı mövqələrini bildirir və əsaslandırır.

Hər bir maraqlı subyektin çıxışından sonra Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən hakimlərə çıxış etmiş maraqlı subyektə sual vermək imkanı yaradır. Bundan sonra sual vermək imkanı başqa maraqlı subyektə verilir.

Maddə 50. Şahidlərin dinlənilməsi

Şahidlərin dinlənilməsi sorğuverən in şahidlərinin və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə Konstitusiyaya Məhkəməsinə müraciət etmək hüququ verilmiş subyektin şahidlərinin dinlənilməsi ilə başlanır, bundan sonra cavabverənin şahidləri və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiyaya Məhkəməsinə edilmiş müraciət əsasında mənafələrinə toxunulan subyektin şahidləri və axırda Konstitusiyaya Məhkəməsinin təşəbbüsü ilə çıxarılmış şahidləri dinlənilir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən hər bir şahidə konstitusiyaya işi üzrə bildiyi məlumatları Konstitusiyaya Məhkəməsinə söyləməyi təklif edir. Şahidin çıxışından sonra ona suallar verilib bilər. Şahidə birinci olaraq sorğuverən və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə Konstitusiyaya Məhkəməsinə müraciət etmək hüququ verilmiş subyekt, sonra isə cavabverən və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiyaya Məhkəməsinə edilmiş müraciət əsasında mənafələrinə toxunulan subyekt suallar verirlər.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimləri şahidlərin dinlənilməsi hər bir vaxt onlara suallar verə bilərlər.

Maddə 51. Sənədlərin elan edilməsi

Konstitusiya işinə qoşulmuş və ya məhkəmə iclasında məhkəməyə təqdim olunmuş sənədlər Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında elan edilir. Bundan sonra tərəflər və ya maraqlı subyektlər sənədlərin elan edilməsi ilə bağlı izahat verə bilərlər.

Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında təqdim olunmuş sənədlər konstitusiya işinə Konstitusiya Məhkəməsinin qəraradına əsasən qoşulur.

Maddə 52. Ekspertlərin dinlənilməsi

Ekspertlərin dinlənilməsi sorğuverənin ekspertlərinin və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə Konstitusiya Məhkəməsinə müraciət etmək hüququ verilmiş subyektin ekspertlərinin dinlənilməsi ilə başlanır, bundan sonra cavabverənin ekspertləri və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiya Məhkəməsinə edilmiş müraciət əsasında mənafeələrinə toxunulan subyektin ekspertləri və axırda Konstitusiya Məhkəməsinin təşəbbüsü ilə çıxarılmış ekspertlər dinlənilir.

Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən hər bir ekspertə konstitusiya işinə dair rəyini Konstitusiya Məhkəməsinə söyləməyi təklif edir. Ekspertin çıxışından sonra ona suallar verib bilər. Ekspertə birinci olaraq sorğuverən və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə Konstitusiya Məhkəməsinə müraciət etmək hüququ verilmiş subyekt, sonra isə cavabverən və ya Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiya Məhkəməsinə edilmiş müraciət əsasında mənafeələrinə toxunulan subyektlər sual verirlər.

Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri ekspertlərin dinlənildiyi hər bir vaxt onlara suallar verə bilərlər.

Maddə 53. Tərəflərin yekun çıxışları və maraqlı subyektlərin yekun sözü

Konstitusiya məhkəmə icraatı zamanı tərəflər Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında baxılan konstitusiya işinin həlli ilə əlaqədar yoxlanılan materialların və sübutların təhlilini, onların hüquqi qiymətini, baxılan işin həlli üçün əhəmiyyətini, habelə Konstitusiya Məhkəməsinin qərar çıxararkən nəzərə almalı olduğu məsələləri əhatə edən yekun çıxışı edə bilərlər.

Konstitusiya Məhkəməsi tərəflərə yekun çıxışına hazırlaşmaq üçün vaxt verə bilər.

Xüsusi Konstitusiya icraatı zamanı maraqlı subyektlər Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında baxılan Konstitusiya işinin həllinə, Konstitusiya Məhkəməsinin qərar çıxararkən nəzərə almalı olduğu məsələlərə dair yekun sözü söyləyə bilərlər.

Tərəflərin yekun çıxışlarından və maraqlı subyektlərin yekun sözlərindən sonra Konstitusiya Məhkəməsi müşavirə otağına getmək haqqında qərarad çıxarır.

Əgər tərəflərin yekun çıxışlarından və ya maraqlı subyektlərin yekun sözlərindən sonra Konstitusiya işi üzrə tədqiqatın tam və hərtərəfli aparılmadığı aşkar olunarsa, Konstitusiya Məhkəməsi məhkəmə təhqiqatının davam etdirilməsi haqqında qərarad çıxara bilər.

Maddə 54. Məhkəmə iclasının protokolu

Məhkəmə iclasının katibi Konstitusiya Məhkəməsi iclasının protokolunu aparır. Məhkəmə iclasının protokolunda aşağıdakılar göstərilməlidir:

- 1) Konstitusiya Məhkəməsi iclasının keçirildiyi tarix;
- 2) Konstitusiya Məhkəməsi iclasının keçirildiyi yer;
- 3) Konstitusiya Məhkəməsi iclasına sədrlik edənin adı, atasının adı, soyadı;
- 4) Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edən Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin adı, atasının adı, soyadı;
- 5) Konstitusiya Məhkəməsi iclasının məhkəmə iclas katibinin adı, atasının adı, soyadı;
- 6) Konstitusiya Məhkəməsi iclasının gündəliyi;
- 7) Konstitusiya işinə baxılmasında iştirak edən tərəflər, maraqlı subyektlər və onların nümayəndələri haqqında məlumat;
- 8) Konstitusiya işinə baxılmasında iştirak edən tərəflərin, maraqlı subyektlərin, şahidlərin, ekspertlərin gəlməsi haqqında məlumat;
- 9) Konstitusiya Məhkəməsinin hərəkətləri haqqında onların baş verdiyi ardıcılıqla məlumat;
- 10) Məruzəçi hakimin çıxışı, tərəflərin, maraqlı subyektlərin çıxışları və vəsatətləri, onlara verilən suallar və suallara cavablar;
- 11) Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edənin sərəncamları və Konstitusiya Məhkəməsinin çıxardığı qəraradlar;
- 12) Şahidlərin və ekspertlərin çıxışları, onlara verilən suallar və suallara cavablar;
- 13) Tərəflərin yekun çıxışları və ya maraqlı subyektlərin yekun sözləri.

Konstitusiya Məhkəməsi iclasının protokolunun hər səhifəsi Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən və məhkəmə iclasının katibi tərəfindən imzalanır və Konstitusiya işinə qoşulur.

Tərəflər və ya maraqlı subyektlər Konstitusiya Məhkəməsi iclasının protokolu ilə tanış ola və ona dair öz qeydlərini verə bilərlər.

Konstitusiya Məhkəməsi iclasının protokoluna dair qeydlərə Konstitusiya Məhkəməsi on gün ərzində baxmalı və qeydlərin protokola qoşulması, yaxud rədd edilməsi haqqında əsaslandırılmış qərar qəbul etməlidir.

Altıncı fəsil

MÜXTƏLİF NÖV KONSTITUSİYA İŞLƏRİ ÜZRƏ KONSTITUSİYA İCRAATININ XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Maddə 55. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1–6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu verilməsi qaydası

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1-ci, 2-ci, 3-cü, 4-cü, 5-ci, 6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiya Məhkəməsinə yazılı sorğu verilir.

Sorğuda aşağıdakılar göstərilməlidir:

- 1) Konstitusiya Məhkəməsinin adı;
- 2) Sorğuverən orqanın adı və ünvanı;
- 3) Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1–6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş aktın adı və qəbul edildiyi (imzalandığı) tarix, onu qəbul edən orqanın adı və dərəcə olduğu mənbə;
- 4) Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu ilə müraciət etmək hüququnu və Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən sorğuya baxılması səlahiyyətini təsdiq edən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının maddəsi;
- 5) sorğuverən orqanın tələbinin əsaslandırılması;

- 6) sorğuverən orqanın tələbi;
- 7) sorğuya qoşulan sənədlərin və materialların siyahısı;
- 8) sorğuverən tərəfdən Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək şəxslərin siyahısı;
- 9) sorğuverən orqanın rəhbərinin imzası.

Sorğuya aşağıdakı sənədlər qoşulmalıdır:

1) Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1—6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş aktın surəti;

2) Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək sorğuverən orqanın nümayəndəsinin səlahiyyətlərini təsdiq edən sənəd.

Maddə 56. *Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1—6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiya Məhkəməsinin sorğuya baxmaqdan imtina etməsi*

Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1—6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarda sorğuya baxmaqdan aşağıdakı əsaslarla imtina edir:

- sorğu Konstitusiya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid olmadığı;
- sorğu Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu vermək hüququ olmayan orqan və ya vəzifəli şəxs tərəfindən verildikdə;
- eyni sorğuya əvvəllər Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən baxıldıqda və bu barədə Konstitusiya Məhkəməsinin qüvvədə olan qərarı mövcud olduqda;
- sorğu bu Qanunun 55-ci maddəsinin tələblərinə uyğun tərtib edilmədikdə.

Maddə 57. *Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1—6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarda sorğuya baxılması müddəti*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1—6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş və Konstitusiya Məhkəməsinə daxil olmuş sorğu haqqında məsələ 7 gün müddətində Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına çıxarılır və sorğunun qəbul edilməsi və ya sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərardad qəbul olunur.

Sorğunun qəbul edilməsi və ya sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərardad qəbul olunduğu gündən ən gec 7 gün keçənədək sorğuverən orqana və ya vəzifəli şəxsə göndərilir.

Qəbul edilmiş sorğuya Konstitusiya Məhkəməsində mahiyyəti üzrə baxılması 60 gündən gec olmayaraq başlanmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının qüvvəyə minməmiş dövlətlərarası müqavilələrinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına, hökumətlərarası müqavilələrinin isə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına və qanunlarına uyğunluğu haqqında sorğuya baxılanadək həmin müqavilələr təsdiq edilməməlidir.

Maddə 58. *Siyasi partiyaların və digər ictimai birliklərin ləğv edilməsi barədə sorğu verilməsi qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 7-ci bəndində nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiya Məhkəməsinə yazılı sorğu verilir.

Sorğuda aşağıdakılar göstərilməlidir:

- 1) Konstitusiya Məhkəməsinin adı;
 - 2) sorğuverən orqanın adı və ünvanı;
 - 3) cavabverən siyasi partiyanın və ya ictimai birliyin adı və ünvanı;
 - 4) Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu ilə müraciət etmək hüququnu və Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən sorğuya baxılması səlahiyyətini təsdiq edən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının maddəsi;
 - 5) siyasi partiyanın və ya ictimai birliyin ləğvi barədə sorğuverən orqanın tələbinin əsaslandırılması;
 - 6) siyasi partiyanın və ya ictimai birliyin ləğvi barədə sorğuverən orqanın tələbi;
 - 7) sorğuya qoşulan sənədlərin və materialların siyahısı;
 - 8) sorğuverən tərəfdən Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək şəxslərin siyahısı;
 - 9) sorğuverən orqanın rəhbərinin imzası.
- Sorğuya Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək sorğuverən orqanın nümayəndəsinin səlahiyyətlərini təsdiq edən sənəd qoşulur.

Maddə 59. *Siyasi partiyaların və digər ictimai birliklərin ləğvi barədə sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi*

Konstitusiya Məhkəməsi siyasi partiyaların və digər ictimai birliklərin ləğv edilməsi barədə sorğuya baxmaqdan aşağıdakı hallarda imtina edir:

- sorğu Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan qaydada dövlət qeydiyyatından keçməmiş siyasi partiyanın və ya ictimai birliyin ləğvi barədə olduqda;
- sorğu Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu vermək hüququ olmayan orqan və ya vəzifəli şəxs tərəfindən verildikdə;
- sorğu bu Qanunun 58-ci maddəsinin tələblərinə uyğun tərtib edilmədikdə.

Maddə 60. *Siyasi partiyaların və digər ictimai birliklərin ləğv edilməsi barədə sorğuya baxılması müddəti*

Siyasi partiyaların və digər ictimai birliklərin ləğv edilməsi barədə Konstitusiya Məhkəməsinə daxil olmuş sorğu haqqında məsələ 3 gün müddətində Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına çıxarılır və sorğunun qəbul edilməsi və ya sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərardad qəbul olunur.

Sorğunun qəbul edilməsi və ya sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərardad qəbul olunduğu gün sorğuverən orqana və ya vəzifəli şəxsə habelə siyasi partiya və ya ictimai birliyə göndərilir. Qəbul edilmiş sorğuya Konstitusiya Məhkəməsində mahiyyəti üzrə baxılması 15 gündən gec olmayaraq başlanmalıdır.

Maddə 61. *Qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyətlər bölgüsü ilə bağlı mübahisələrlə əlaqədar sorğu verilməsi qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 9-cu bəndində nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiya Məhkəməsinə yazılı sorğu verilir.

Sorğuda aşağıdakılar göstərilməlidir:

- 1) Konstitusiya Məhkəməsinin adı;
- 2) sorğuverən orqanın adı və ünvanı;
- 3) cavabverən hakimiyyət orqanının adı və ünvanı;

4) – Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu ilə müraciət etmək hüququnu və Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən sorğuya baxılması səlahiyyətini təsdiq edən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının maddəsi;
5) – cavabverən orqanın hakimiyyət bölgüsünü pozduğunun sorğuverən orqan tərəfindən əsaslandırılması;
6) – sorğuverən orqanın cavabverən hakimiyyət orqanına tələbi;
7) – sorğuya qoşulan sənədlərin və materialların siyahısı;
8) – sorğuverən tərəfindən Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək şəxslərin siyahısı;
9) – sorğuverən orqanın rəhbərinin imzası.
Sorğuya Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək sorğuverən orqanın nümayəndəsinin səlahiyyətlərini təsdiq edən sənəd qoşulur.

Maddə 62. *Qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyətlər bölgüsü ilə bağlı mübahisələrlə əlaqədar sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi*

Konstitusiya Məhkəməsi qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyətlər bölgüsü ilə bağlı mübahisələrlə əlaqədar sorğuya baxmaqdan aşağıdakı hallarda imtina edir:
sorğu qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyətlər bölgüsü ilə bağlı olmadıqda;
sorğu Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu vermək hüququ olmayan orqan və ya vəzifəli şəxs tərəfindən verildikdə;
sorğu bu Qanunun 61-ci maddəsinin tələblərinə uyğun tərtib edilmədikdə.

Maddə 63. *Qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyətlər bölgüsü ilə bağlı mübahisələrlə əlaqədar sorğuya baxılması müddəti*

Qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyətlər bölgüsü ilə bağlı mübahisələrlə əlaqədar sorğu haqqında məsələ 7 gün müddətində Konstitusiya Məhkəməsinin iclasını a çıxarılır və sorğunun qəbul edilməsi və ya sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərar qəbul olunur.

Sorğunun qəbul edilməsi və ya sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərar qəbul olunduğu gün sorğuverən orqana və ya vəzifəli şəxsə göndərilir.

Qəbul edilmiş sorğuya Konstitusiya Məhkəməsinə mahiyyəti üzrə baxılması 20 gündən gec olmayaraq başlanmalıdır.

Maddə 64. *Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının şərh edilməsi barədə sorğuların verilməsi qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cü maddəsinin IV hissəsində nəzərdə tutulmuş hallarda Konstitusiya Məhkəməsinə yazılı sorğu verilir.

Sorğuda aşağıdakılar göstərilməlidir:

1) – Konstitusiya Məhkəməsinin adı;
2) – sorğuverən orqanın adı və ünvanı;
3) – şərh edilməsi xahiş olunan normativ hüquqi aktı qəbul etmiş orqanın adı və ünvanı;
4) – Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu ilə müraciət etmək hüququnu və Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən sorğuya baxılması səlahiyyətini təsdiq edən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının maddəsi;
5) – şərh edilməsi xahiş olunan normativ hüquqi aktın adı və qəbul edildiyi tarix;
6) – sorğuverən orqanın xahişinin məzmunu;
7) – sorğuya qoşulan sənədlərin və materialların siyahısı;
8) – sorğuverən tərəfindən Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək şəxslərin siyahısı;
9) – sorğuverən orqanın rəhbərinin imzası.

Sorğuya aşağıdakı sənədlər qoşulmalıdır:

1) – şərh edilməsi xahiş olunan normativ hüquqi aktın mətninin surəti;
2) – Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək sorğuverən orqanın nümayəndəsinin səlahiyyətlərini təsdiq edən sənəd.

Maddə 65. *Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının şərh edilməsi barədə sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi*

Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının şərh edilməsi barədə sorğuya baxmaqdan aşağıdakı hallarda imtina edir:

sorğu Konstitusiya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid olmadıqda;
sorğu Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu vermək hüququ olmayan orqan və ya vəzifəli şəxs tərəfindən verildikdə;
sorğu bu Qanunun 64-cü maddəsinin tələblərinə uyğun tərtib edilmədikdə.

Maddə 66. *Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının şərh edilməsi barədə sorğuya baxılması müddəti*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının şərh edilməsi barədə Konstitusiya Məhkəməsinə daxil olmuş sorğu haqqında məsələ 7 gün müddətində Konstitusiya Məhkəməsinin iclasını a çıxarılır və sorğunun qəbul edilməsi və ya sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərar qəbul olunur.

Sorğunun qəbul edilməsi və ya sorğuya baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərar qəbul olunduğu gündən ən gec 7 gün keçənədək sorğuverən orqana və ya vəzifəli şəxsə göndərilir.

Qəbul edilmiş sorğuya Konstitusiya Məhkəməsinə mahiyyəti üzrə baxılması 60 gündən gec olmayaraq başlanmalıdır.

Maddə 67. *Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdiyi barədə məlumatı aydınlaşdırmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciətinə baxılması qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 104-cü maddəsinin III hissəsində nəzərdə tutulmuş halda Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Konstitusiya Məhkəməsinə yazılı müraciət haqqında müvafiq qərar qəbul edir.

Müraciətdə aşağıdakılar göstərilməlidir:

1) – Konstitusiya Məhkəməsinin adı;
2) – Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciətini qəbul etmiş Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi iclasının keçirildiyi tarix;
3) – Konstitusiya Məhkəməsinə müraciət etmək hüququnu və Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən həmin müraciətə baxılması səlahiyyətini təsdiq edən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının maddəsi;

4) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətinin tamamilə itirdiyi barədə məlumatın mənbəyi;

5) müraciətə qoşulan sənədlərin və materialların siyahısı;

6) Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən Konstitusiya Məhkəməsinin iclasında iştirak edəcək şəxslərin siyahısı;

7) Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi sədrinin imzası.

Maddə 68. *Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdiyi barədə məlumatı aydınlaşdırmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciətinə baxmaqdan imtina edilməsi*

Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdiyi barədə məlumatı aydınlaşdırmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciətinə baxmaqdan aşağıdakı hallarda imtina edir:

müraciəti qəbul etmiş Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin iclasında Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə müəyyən edilmiş yetersay olmadıqda və ya müraciət lazımi səs çoxluğu toplamadıqda;

sorğu bu Qanunun 67-ci maddəsinin tələblərinə uyğun tərtib edilmədikdə.

Maddə 69. *Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdiyi barədə məlumatı aydınlaşdırmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciətinə baxılması müddəti*

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdiyi barədə məlumatı aydınlaşdırmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciətinin Konstitusiya Məhkəməsinə daxil olduğu günün ertəsi günü Konstitusiya Məhkəməsinin iclasına çıxarılır və müraciətin qəbul edilməsi və ya müraciətə baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərar qəbul olunur.

Müraciətin qəbul edilməsi və ya müraciətə baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərar Konstitusiya Məhkəməsinin azı 5 hakiminin səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Müraciətin qəbul edilməsi və ya müraciətə baxmaqdan imtina edilməsi haqqında qərar qəbul olunduğu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə göndərilir.

Qəbul edilmiş müraciətə Konstitusiya Məhkəməsində mahiyyəti üzrə baxılması 3 gündən gec olmayaraq başlanmalıdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdiyi ilə əlaqədar vəzifəsindən kənarlaşdırılması barədə Konstitusiya Məhkəməsinin qərarı Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin 6 səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səhhətinə görə öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdiyi faktını təsdiq etmədikdə, məsələn bununla bitmiş sayılır və bu barədə dərhal Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə yazılı məlumat göndərilir.

Maddə 70. *Azərbaycan Respublikası Prezidentinin istefa ərizəsinə baxılması qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 104-cü maddəsinin II hissəsində nəzərdə tutulmuş halda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Konstitusiya Məhkəməsinə yazılı ərizə verir.

Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin istefa ərizəsinə baxmaqdan imtina edə bilməz.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin istefa ərizəsi Konstitusiya Məhkəməsinə daxil olduğu gündən ən gec 3 gün keçənədək Konstitusiya Məhkəməsində mahiyyəti üzrə baxılmalıdır.

İstefa ərizəsini Azərbaycan Respublikası Prezidentinin özünün könüllü verdiyi əmin olduğu təqdirdə Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin istefasının qəbul olunması haqqında qərar çıxarmalıdır.

İstefa ərizəsini Azərbaycan Respublikası Prezidentinin özünün könüllü verdiyinə əmin olmadığı təqdirdə Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin istefasının qəbul olunmaması haqqında qərar çıxarır.

Konstitusiya Məhkəməsi bu qərarları hakimlərin 5 səs çoxluğu ilə qəbul edir və dərhal Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə göndərir.

Maddə 71. *Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması haqqında məsələyə baxılması qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 107-ci maddəsinin I hissəsinə görə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ağır cinayət törətdikdə Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması təşəbbüsü ilə çıxış edə bilər.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması məsələsinə baxılmasını Konstitusiya Məhkəməsinin azı 3 hakimi təklif edə bilər. Həmin təklif yazılı şəkildə Konstitusiya Məhkəməsinin sədrinə verilməlidir. Təklif daxil olduğu gündən üç gün müddətində Konstitusiya Məhkəməsinin iclası çağırılmalı və bu məsələyə baxılmalıdır. Konstitusiya Məhkəməsi təklifi əsaslı saymazsa, bu barədə 5 hakimin səs çoxluğu ilə qərar qəbul edir.

Konstitusiya Məhkəməsi təklifi əsaslı saydığı halda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin hərəkətlərində ağır cinayət əməli əlamətlərinin olub-olmaması barədə rəy almaqdan ötrü məsələni Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə göndərir. Bu barədə qərar Konstitusiya Məhkəməsi hakimlərinin 6 səs çoxluğu ilə qəbul edilməlidir. Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi məsələyə daxil olduğu gündən 30 gün müddətində baxmalı və Konstitusiya Məhkəməsinə yazılı rəy göndərməlidir.

Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin hərəkətlərində ağır cinayət əməli əlamətlərinin olması qənaətinə gəlmədikdə məsələ bununla bitmiş sayılır.

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin rəyini nəzərə alaraq Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin hərəkətlərində ağır cinayət əməli əlamətlərinin olması ilə əlaqədar vəzifədən kənarlaşdırılması təşəbbüsü ilə çıxış etmək haqqında 7 hakimin səs çoxluğu ilə qərar qəbul edə bilər. Bu cür qərar qəbul edildikdə dərhal Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə göndərilir.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 107-ci maddəsinin II hissəsində nəzərdə tutulmuş qaydada Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması haqqında qərar qəbul etdikdə, həmin qərar dərhal Konstitusiya Məhkəməsinə göndərilir. Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarını aldığı gündən 7 gün ərzində həmin qərar qəbul edilərkən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının, Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunlarının tələblərinə riayət olunmasını yoxlayır. Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarına tərəfdar çıxması haqqında qərarını 7 hakimin səs çoxluğu ilə qəbul etməlidir. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 107-ci maddəsinin II hissəsinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması haqqında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarını Konstitusiya Məhkəməsinin sədri imzalayır.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarının imzalanmasına tərəfdar çıxması haqqında qərar qəbul etməzsə, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması haqqında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarı qüvvəyə minmir.

Maddə 72. *Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatları seçkilərinin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiqi haqqında məsələyə baxılması qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 86-cı maddəsinə görə Konstitusiyaya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatları seçkilərinin nəticələrinin düzgünlüyünü yoxlayır və təsdiq edir.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə ümumi seçkilərin nəticələrinin elan olunduğu gündən ən gec 30 gün keçənədək seçkilərin nəticələrinin düzgünlüyünü yoxlamaq üçün Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclası keçirilməlidir.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə təkrar seçkilərin nəticələrinin elan olunduğu gündən ən gec 7 gün keçənədək seçkilərin nəticələrinin düzgünlüyünü yoxlamaq üçün Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclası keçirilməlidir.

Bu məsələyə baxılarkən bir neçə məruzəçi-hakim təyin edilə bilər.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin nəticələrinin düzgünlüyünü yoxlamaq üçün keçirilən Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin iclasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilər üzrə Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri və üzvləri iştirak edirlər, habelə deputat seçilmək haqqında vəsiqə almış şəxslər və ya onların nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Konstitusiyaya Məhkəməsi yoxlama nəticəsində Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin nəticələrinin bütövlükdə təsdiq edilməsi, qismən təsdiq edilməsi və ya təsdiq edilməməsi barədə hakimlərin 5 səs çoxluğu ilə qərar qəbul edə bilər.

Maddə 73. *Yeni seçilmiş Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin ilk iclasının keçirilməsi vaxtının təyin edilməsi haqqında məsələyə baxılması qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 88-ci maddəsinin I hissəsinə görə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdən sonra fevralın 1-dək 83 deputatın səlahiyyətləri təsdiq edilməzsə, Konstitusiyaya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin ilk iclasının keçirilməsi vaxtını müəyyən edir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 83-cü deputatının seçildiyini fevralın 1-dən sonra təsdiq edərsə, həmin iclasda yeni seçilmiş Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin ilk iclasının keçirilməsi vaxtını da təyin etməlidir.

Bu məsələ haqqında Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı hakimlərin azı 5 səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Maddə 74. *Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və ya Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının mətnində dəyişikliklər edilməsi haqqında təkliflərinə dair Konstitusiyaya Məhkəməsinin rəyinin çıxarılması ilə əlaqədar məsələyə baxılması qaydası*

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 153-cü maddəsinə görə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi və ya Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının mətnində dəyişikliklər edilməsi haqqında təklif verərlərsə, bu barədə Konstitusiyaya Məhkəməsinin rəyi alınmalıdır.

Təklif olunmuş dəyişikliklərin mətni Konstitusiyaya Məhkəməsinə daxil olduğu gündən ən gec 7 gün keçənədək məsələ Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına çıxarılmalıdır.

Konstitusiyaya Məhkəməsi təklif olunmuş dəyişikliklərin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının prinsiplərinə uyğun olması və ya olmaması haqqında əsaslandırılmış rəy qəbul etməlidir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının mətninə dəyişikliklər edilməsi haqqında referendum keçiriləcəksə, Konstitusiyaya Məhkəməsi rəyinin xülasəsi səsvermə bülleteninə daxil edilir.

Y e d d i n c i f ə s i l

KONSTITUSIYA MƏHKƏMƏSİNİN QƏRARLARI VƏ QƏRARDADLARI

Maddə 75. *Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı*

Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı konstitusiyaya işinə mahiyyəti üzrə baxılması nəticəsində Konstitusiyaya Məhkəməsinin gəlidiyi qənaəti əks etdirən və Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasında qəbul edilən yazılı sənəddir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında və bu Qanunda başqa qayda nəzərdə tutulmayıbsa, Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı 5 hakimin səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı Azərbaycan Respublikası adından çıxarılır.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı qətidir və heç bir orqan və ya şəxs tərəfindən ləğv edilə və ya dəyişdirilə bilməz.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarını həmin qərarın qəbul olunduğu Konstitusiyaya Məhkəməsi iclasına sədrlik edən imzalayır.

Maddə 76. *Konstitusiyaya Məhkəməsi qərarının çıxarılması qaydası*

Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı müşavirə otağında çıxarılır.

Konstitusiyaya Məhkəməsinə konstitusiyaya işinə baxılması qurtardıqdan sonra hakimlər qərar çıxarmaq üçün müşavirə otağına keçirlər. Müşavirə otağında yalnız konkret konstitusiyaya işinə baxılmasında iştirak edən hakimlər ola bilərlər. Başqa şəxslərin müşavirə otağına daxil olmasına yol verilmir.

Müşavirəni Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasına sədrlik edən aparır. Konstitusiyaya Məhkəməsi hakimlərinin fikir mübadiləsindən sonra açıq səsvermə keçirilir. Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri axırıncı səs verir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimləri müşavirə otağında baş vermiş hallar haqqında heç bir məlumat yaymamalıdır.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin yazılı qərarını məruzəçi hakimlər və ya Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin tapşırığı ilə başqa hakim hazırlayır.

Maddə 77. *Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin xüsusi rəyi*

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı ilə razı olmadıqda yazılı şəkildə xüsusi rəy tərtib edə bilər. Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin xüsusi rəyi Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarına qoşulur.

Maddə 78. *Konstitusiyaya Məhkəməsi qərarının məzmunu*

Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı giriş, təsvir və nəticə hissələrindən ibarətdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi qərarının giriş hissəsində aşağıdakılar göstərilir:

qərarın adı;

qərarın çıxarılması vaxtı və yeri;

Konstitusiya Məhkəməsinin tərkibi, məhkəmə iclasının katibi, tərəflər və ya maraqlı subyektlər.

Konstitusiya Məhkəməsi qərarının təsvir hissəsində aşağıdakılar göstərilir:

konstitusiya işinin faktik halları;

konstitusiya işində olan sənədlər haqqında məlumat;

konstitusiya işinə baxılması zamanı müəyyən edilmiş faktlar;

konstitusiya işinə baxılması zamanı istifadə edilmiş normativ hüquqi aktlar haqqında məlumat.

Konstitusiya Məhkəməsi qərarının nəticə hissəsində aşağıdakılar göstərilir:

qərarın çıxarılması üçün rəhbər tutulmuş Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və Azərbaycan Respublikasının başqa qanunlarının maddələri;

konstitusiya işinə dair Konstitusiya Məhkəməsinin qənaətini əsaslandıran mülahizələr;

konstitusiya işinə dair Konstitusiya Məhkəməsinin qənaəti;

qərarın dərc edilməsi və qüvvəyə minmə vaxtı.

Konstitusiya Məhkəməsinin qərarları dəlillərlə əsaslandırılmalıdır.

Maddə 79. Konstitusiya Məhkəməsi qərarının elan edilməsi

Konstitusiya Məhkəməsinin qərarını qəbul etdikdən sonra hakimlər məhkəmə salonuna qayıdır və sədrlik edən qərarı elan edir.

Maddə 80. Konstitusiya Məhkəməsi qərarlarının hüquqi qüvvəsi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VI hissəsinə görə Konstitusiya Məhkəməsinin qərarları Azərbaycan Respublikasının ərazisində məcburi qüvvəyə malikdir.

Konstitusiya Məhkəməsinin qərarları qüvvəyə mindikdən sonra hökmən icra olunmalıdır. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarlarını icra etməyən şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada cinayət məsuliyyəti daşıyırlar.

Maddə 81. Konstitusiya Məhkəməsi qərarlarının qüvvəyə minməsi vaxtı

Konstitusiya Məhkəməsinin qərarları aşağıda göstərilən vaxtlardan qüvvəyə minir:

1) Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1—6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarla əlaqədar qəbul olunmuş qərarlar — qərarın özündə göstərilən vaxtdan;

2) — siyasi partiyaların və digər ictimai birliklərin ləğv edilməsi, qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətləri arasında səlahiyyətlər bölgüsü — Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının şərh edilməsi barədə qərarlar dərc olunduğu gündən;

3) — Konstitusiya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid başqa məsələlər barədə qərarlar — elan olunduğu gündən.

Maddə 82. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarı ilə qanunların və digər aktların qüvvədən düşməsi və qüvvəyə minməsi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin VII hissəsinə görə qanunlar və digər aktlar, yaxud onların ayrı-ayrı müddəaları, Azərbaycan Respublikasının hökumətlərarası müqavilələri Konstitusiya Məhkəməsinin qərarında müəyyən edilmiş müddətdə qüvvədən düşür, Azərbaycan Respublikasının dövlətlərarası müqavilələri isə qüvvəyə minmir.

Maddə 83. Konstitusiya Məhkəməsi qərarlarının rəsmi təfsir edilməsinin yolverilməzliyi

Konstitusiya Məhkəməsinin qərarlarını heç kəs rəsmi təfsir edə bilməz.

Maddə 84. Konstitusiya Məhkəməsinin qəraradları

Konstitusiya Məhkəməsinin icraatına məsələlərin qəbul edilməsi barədə Konstitusiya Məhkəməsinin iclaslarında yaranan məsələlərin həlli üçün və bu Qanunla nəzərdə tutulmuş başqa hallarda Konstitusiya Məhkəməsi qəraradları qəbul edilir.

Konstitusiya Məhkəməsinin qəraradları Konstitusiya Məhkəməsinin iclaslarında azı 5 hakimin səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Konstitusiya işinə baxılarkən qəbul edilmiş qəraradları Konstitusiya Məhkəməsi iclasının protokolunda əks olunur. Konstitusiya Məhkəməsinin başqa qəraradları isə dərc edilir.

Maddə 85. Konstitusiya Məhkəməsinin qərar və qəraradlarının dərc edilməsi

Konstitusiya Məhkəməsinin qərarları və dərc olunmalı qəraradları Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət qəzetində dərc olunur.

Konstitusiya Məhkəməsinin bütün qərar və qəraradları, Konstitusiya Məhkəməsinin açıq iclaslarının stenoqramları və Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyəti ilə bağlı başqa materiallar “Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Məlumatı”nda dərc olunur.

Səkkizinci fəsil

KONSTITUSİYA MƏHKƏMƏSİNİN FƏALİYYƏTİNİN TƏŞKİLİ VƏ TƏMİNATLARI

Maddə 86. Konstitusiya Məhkəməsinin daxili nizamnaməsi

Konstitusiya Məhkəməsi öz işinin təşkili üçün qərarla təsdiq olunan Daxili Nizamnaməsini qəbul edir.

Maddə 87. Konstitusiya Məhkəməsinin rəmzləri

Konstitusiya Məhkəməsinin rəmzləri Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı, Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbi və Konstitusiya Məhkəməsinin rəsmi emblemidir.

Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri yeni seçilmiş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin andiçmə mərasimində və Konstitusiya Məhkəməsinin iclaslarında xüsusi geyimdə olmalıdırlar.

Konstitusiya Məhkəməsinin rəsmi embleminin və Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin xüsusi geyiminin təsvirləri və əsasnamələri Konstitusiya Məhkəməsinin qərarı ilə təsdiq edilir.

Maddə 88. Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin döş nişanı və vəsiqəsi

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakiminə döş nişanı və vəsiqə verilir.

Döş nişanının və vəsiqənin təsvirləri və əsasnamələri Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı ilə təsdiq edilir.

Maddə 89. Konstitusiyaya Məhkəməsinin möhürü

Konstitusiyaya Məhkəməsinin möhürü vardır. Möhürün üstündə Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbi təsvir edilir və Konstitusiyaya Məhkəməsinin adı yazılır.

Konstitusiyaya Məhkəməsi möhürünün təsviri Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı ilə təsdiq edilir.

Maddə 90. Konstitusiyaya məhkəməsinin yeri

Konstitusiyaya Məhkəməsi Bakı şəhərində yerləşir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasları Konstitusiyaya Məhkəməsinin binasında keçirilir. Hər hansı səbəbdən Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclaslarını Konstitusiyaya Məhkəməsinin binasında keçirmək mümkün olmadıqda Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin sərəncamı ilə Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclasları başqa yerdə keçirilə bilər.

Konstitusiyaya Məhkəməsi binasının rejimi Konstitusiyaya Məhkəməsinin Daxili Nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

Maddə 91. Konstitusiyaya Məhkəməsinin fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi

Konstitusiyaya Məhkəməsinin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilir. Konstitusiyaya Məhkəməsinin fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan illik vəsait ötən maliyyə ilinə nisbətən azaldıla bilməz.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin saxlanması üçün ayrılan illik vəsait məhkəmənin normal fəaliyyət göstərməsinə yönələn zəruri xərcləri özündə əks etdirilir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hər növbəti il üçün saxlanması xərclərinin həcmində dair təkliflər Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin layihəsinə daxil edilmək üçün Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanına göndərilir. ^[6]

Maddə 92. Konstitusiyaya Məhkəməsi hakimlərinin əmək haqqı və pul təminatı

Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin aylıq vəzifə maaşı Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sədrinin aylıq vəzifə maaşına bərabərdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin müavininin aylıq vəzifə maaşı Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sədrinin birinci müavininin aylıq vəzifə maaşına bərabərdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin aylıq vəzifə maaşı Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sədrinin müavininin aylıq vəzifə maaşına bərabərdir. ^[7]

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi hər ay öz səlahiyyətlərinin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar xərclərinin ödənilməsi üçün vergilərdən azad olunan pul təminatı alır.

Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin müalicə olunması və istirahət etməsi üçün ona məzuniyyətə çıxdığı vaxt iki aylıq əmək haqqı məbləğində pul təminatı verilir.

Maddə 93. Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin məzuniyyətləri

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakiminə hər il 40 təqvim günü müddətində məzuniyyət verilir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakiminə məzuniyyəti Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri verir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin bir hakimi məzuniyyətdə olduğu vaxt başqa hakimlərə məzuniyyət vermək qadağandır.

Maddə 94. Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin başqa təminatları

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi hərbi çağırışdan və hərbi toplanışdan azad olunur.

Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin həyatı və sağlamlığı Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi hesabına onun 5 illik vəzifə maaşı məbləğində sığorta edilir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimlərinə və ya onların ailə üzvlərinə məxsus əmlakın hakimlik fəaliyyəti ilə əlaqədar məhv olması və ya zədələnməsi nəticəsində vurulan ziyan hakimlərə və ya onların ailə üzvlərinə tam həcmdə ödənilir. Bu ziyan Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada sonradan təqsirkar şəxslərdən tutulmaqla Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən ödənilir.

Hakimlərin şəxsi təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada Konstitusiyaya Məhkəməsinin hər bir hakiminə xidməti silah verir. Hakimlik fəaliyyətinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar olaraq hakimin yaxud onun ailə üzvlərinin həyatı, səhhəti və ya əmlakı üçün real təhlükə yaranarsa, hakimin ərizəsi əsasında onların təhlükəsizliyi Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən təmin edilir. ^[8]

Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, habelə Abşeron rayonunun hüdudlarında mənzili olmayan Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakiminə xidməti mənzil verilir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin daimi yaşadığı yer telefonla təchiz edilir.

Səlahiyyət müddəti qurtardıqdan sonra pensiya yaşın a çatmış Konstitusiyaya Məhkəməsinin sabiq hakimi Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin aylıq vəzifə maaşının 80 faizi məbləğində pensiya alır.

Maddə 95. Konstitusiyaya Məhkəməsinin aparatı

Konstitusiyaya Məhkəməsinin fəaliyyətinin hüquqi, təşkilati, informasiya, maddi-texniki, maliyyə və təsərrüfat təminatını Konstitusiyaya Məhkəməsinin aparatı həyata keçirir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin aparatı Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin təsdiq etdiyi Konstitusiyaya Məhkəməsinin aparatı haqqında Əsasnaməyə müvafiq fəaliyyət göstərir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi öz fəaliyyətinin təminatı üçün kitabxanasını, nəşriyyatını və elmi-tədqiqat mərkəzini yarada bilər.

Konstitusiyaya Məhkəməsi aparatının strukturunu, ştat cədvəlini, saxlanılması xərclərinin smetasını, işçilərinin əmək haqqını Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri müəyyən edir.

“Konstitusiyaya Məhkəməsi aparatının şöbələrinin əməkdaşları attestasiyadan keçirlər. Attestasiyanın nəticələrinə uyğun olaraq həmin şəxslərə müvafiq rütbə dərəcələri verilir. Attestasiyanın keçirilməsi və rütbə dərəcələrinin verilməsi qaydası Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

~~Konstitusiya Məhkəməsi aparatının şöbələrinin əməkdaşlarına Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi aparatının əməkdaşlarının aylıq vəzifə maaşlarına uyğun vəzifə maaşları, habelə rütbə dərəcəsinə görə vəzifə maaşlarına əlavələr verilir~~ ^{19]}
Konstitusiya Məhkəməsinin aparatına rəhbərliyi Konstitusiya Məhkəməsinin sədri həyata keçirir.

Maddə 96. Konstitusiya Məhkəməsi aparatının vəzifələri

Konstitusiya Məhkəməsinin aparatı:
Konstitusiya Məhkəməsinin və onun hakimlərinin işini təmin edir;
Konstitusiya Məhkəməsinin işi üçün zəruri olan arayışları və başqa informasiya məlumatlarını hazırlayır;
Konstitusiya Məhkəməsinin məhkəmə iclas katibləri ilə təmin edir;
Konstitusiya Məhkəməsi iclaslarının stenograması alınması işini aparır;
Konstitusiya Məhkəməsinin karguzarlığını aparır;
Konstitusiya Məhkəməsi sənədlərinin qeydiyyatını və saxlanılmasını təmin edir;
Konstitusiya Məhkəməsinin və onun hakimlərinin fəaliyyəti ilə əlaqədar maddi-texniki, maliyyə və təsərrüfat məsələlərini həll edir;
Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyəti ilə əlaqədar Konstitusiya Məhkəməsi sədrinin və sədr müavininin, hakimlərin ayrı-ayrı tapşırıqlarını yerinə yetirir;
Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyəti ilə əlaqədar yaranan başqa vəzifələri həyata keçirir.

Maddə 97. Konstitusiya Məhkəməsi aparatının işçilərinin hüquq və vəzifələri

Konstitusiya Məhkəməsi aparatının işçilərini Konstitusiya Məhkəməsinin sədri işə götürür və işdən azad edir.
Konstitusiya Məhkəməsi aparatının işçilərinin hüquqları, vəzifələri və məsuliyyəti Azərbaycan Respublikasının əmək qanunvericiliyi və Konstitusiya Məhkəməsinin aparatı haqqında Əsasnamə ilə müəyyən edilir.

Maddə 98. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc olunduğu gündən qüvvəyə minir.

İlk dəfə təşkil edilən Konstitusiya Məhkəməsi azı 6 hakiminin vəzifəyə təyin edildiyi və and içdiyi gündən fəaliyyətə başlayır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti HEYDƏR ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 21 oktyabr 1997-ci il
-384-İQ

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. [16 fevral 2001-ci il tarixli 76-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, 5, maddə 292)
2. [19 oktyabr 2001-ci il tarixli 210-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002-ci il, 1, maddə 4)
3. [2 iyul 2002-ci il tarixli 356-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002-ci il, 8, maddə 463)
4. [23 dekabr 2003-cü il tarixli 561-IIQ nömrəli](#) Azərbaycan Respublikasının Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004-cü il, 1, maddə 9)

QANUNA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

^[1] [23 dekabr 2003-cü il tarixli 561-IIQ nömrəli](#) Azərbaycan Respublikasının Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004-cü il, 1, maddə 9) ilə qüvvədən düşmüş hesab edilmişdir.

^[2] [16 fevral 2001-ci il tarixli 76-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, 5, maddə 292) ilə 6-cı maddəyə yeni məzmununda ikinci hissə əlavə edilmişdir.

^[3] [16 fevral 2001-ci il tarixli 76-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, 5, maddə 292) ilə 11-ci maddəyə yeni məzmununda ikinci hissə əlavə edilmişdir.

^[4] [19 oktyabr 2001-ci il tarixli 210-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002-ci il, 1, maddə 4) ilə yeni məzmununda 12-1-ci maddə əlavə edilmişdir.

^[5] [2 iyul 2002-ci il tarixli 356-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002-ci il, 8, maddə 463) ilə 36-cı maddəyə aşağıdakı məzmununda üçüncü hissə əlavə edilmişdir və həmin maddənin üçüncü və dördüncü hissələri müvafiq olaraq dördüncü və beşinci hissələr hesab edilmişdir.

^[6] [16 fevral 2001-ci il tarixli 76-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, 5, maddə 292) ilə 91-ci maddəyə yeni məzmununda ikinci və üçüncü hissələr əlavə edilmişdir.

^[7] [16 fevral 2001-ci il tarixli 76-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, 5, maddə 292) ilə 92-ci maddənin birinci, ikinci və üçüncü hissələri yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri hər ay Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi sədrinin aylıq əmək haqqına bərabər məbləğdə əmək haqqı alır.
Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin müavini hər ay Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin aylıq əmək haqqının 90 faizi məbləğində əmək haqqı alır.
Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi hər ay Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin aylıq əmək haqqının 80 faizi məbləğində əmək haqqı alır.~~

^[8] [16 fevral 2001-ci il tarixli 76-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, 5, maddə 292**) ilə 94-cu maddəyə ikinci hissədən sonra yeni məzmununda üçüncü və dördüncü hissələr əlavə edilmişdir və maddənin üçüncü, dördüncü və beşinci hissələri müvafiq olaraq beşinci, altıncı və yeddinci hissələr hesab edilmişdir.

^[9] [16 fevral 2001-ci il tarixli 76-IIQD nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Qanunu (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, 5, maddə 292**) ilə 95-cı maddəyə dördüncü hissədən sonra yeni məzmununda beşinci və altıncı hissələr əlavə edilmişdir və beşinci hissə yeddinci hissə hesab edilmişdir.